

Z literatury

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky, Vol. 55 (1926), No. 4, 432

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/121960>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1926

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

torem do druhé polohy, objeví se stejně velká úchylka směrem opačným. Vytvořil se tedy ze střídavého proudu indukovaného v cívice sekundární vlivem detektoru proud stejnosměrný.

Dr. Jos. Stěpánek, Praha VII.

Z LITERATURY.

G. Papelier: *Exercices de géométrie moderne*. Paris, Vuibert. Díl I., 1925, 132 str., 10 fr., díl II., 1926, 83 str., 7 fr. 50, díl III., 1926, 87 str., 7 fr. 50, díl IV., 1926, 127 str., 10 fr.

Francouzské matematické vyučovací poměry musí překvapiti cizince, vyrostlého v našich poměrech. Kdežto u nás učitel se vyčerpává sokratickou metodou a nestačí vymýšleti, jak by učinil učivo záživnějším a přístůpnějším, jeho francouzský kolega si přednáší dokonalou, literární formou a předkládá svým žákům z matematiky látku, na kterou náš profesor nesmí pomyslit ani ve snu. A nejen to. Knihkupecký trh hemží se učebnicemi mnohem vyšší úrovně, než na jaké se nalézá naše středoškolská látka, které však podle celého svého rázu nepočítají jen s vysokoškolským čtenářstvem. Jak jest to možno, táže se cizinec. Kniha výše uvedená jest také jednou z těchto učebnic. V Německu jest pro ruce středoškolských žáků určena sbírka »Mathematisch-physikalische Bibliothek«. Jsou to malé svazčky, v nichž se teorie proplétá žertovnými nápady, vypravováním historických příběhů, odívá se do roucha praktických aplikací, jen aby četba příliš nenamáhala a stala se zábavnější. Zde se stručnou, elegantní sice, ale naprosto abstraktní formou podá teorém, jeho důkaz, snad nějaká abstraktní konstrukce nebo příklad, ale nic více. A přece se tyto knihy spisují, prodávají a čtou. Kde je toho příčina? Zdá se mi, že odpověď jest dána poslední větou nakladatelova oznámení naší knihy, či spíše okolnostmi, které dovolují pronést tato slova: »Žák, který se chce věnovati studiu na velkých školách (t. j. Écoles Polytechnique, Normale Supérieure, des Ponts et Chaussées, des Mines, Centrale, Supérieure des Postes et Télégraphie) a který dva či tři roky před tím, než přistoupí k přijímací zkoušce, použije na př. hlavních prázdnin nebo prázdnin velikonočních k tomu, aby postupně studoval jednotlivé svazky našeho díla, nebude nenáslílně poctivých znalostí geometrických.« Žák ví, že se musí podrobiti velmi přísné zkoušce před zcela cizí komisí, neznající pardonu, zkoušce, za jejíž výsledek jest činěn zodpovědným on sám, nikoli jeho učitelé a jejíž důsledky ponese také on sám. Veliké množství propadlých kandidátů jest mu plamennou výstrahou. A tak, chce-li přistoupiti k této přísné přijímací zkoušce, nezbude milému žákovi nic jiného, než aby se obrátil včas k bohatému stolu knižního trhu, vybral si vhodné knihy a studoval pilně sám.

Spis Papelierův, který jest rozvržen na 9 dílů, jest tu skutečně vhodnou pomůckou. Předmětem dílu I. jsou útvary opatřené smyslem. Vektory, úhly, základy geometrie analytické a obsahy jsou nadpisy jednotlivých částí. Nalézáme tu detaily jako poučky Stewartovu, Chaslesovu, Leibnizovu nebo různé poučky o obsahu polygonů. Díl II., transversály, vyvrcholuje v zevšeobecnění poučky Menelaovy. Harmonické řady a svazky jsou obsahem dílu III., kde mezi jiným nalézáme i obálku přímkou protažených dvěma danými kružnicemi v harmonických čtveřjích. IV. díl obírá se póly, polárami a polárními rovinnami kružnice a koule. Hojně využití transformace reciproky polárami dovoluje tu odvoditi vlastnosti kuželoseček. Také vlastností ortogonálních kružnic, svazků a sítí koulí a pod. tu přicházejí v úvahu.

Q. Vetter.